

Til: Bærum kommune
Plan- og bygningstjenesten
Postboks 700
1304 Sandvika
post@baerum.kommune.no

Fra: Fornebulandet Vel

29. september 2025

Klage på vedtak om dispensasjon for midlertidig drift av knuseverk på Fornebu

Innhold

1. Innledning.....	2
1.1. Bakgrunn for saken	2
1.2. Hvilket vedtak påklages	2
1.3. Oppsummering av klagen	2
2.0. Juridiske og forvaltningsmessige klagepunkter	3
2.1. Rettslig utgangspunkt og problemstilling.....	3
2.2. Gjeldende arealplaner	3
2.3. Om det foreligger tilstrekkelige grunner for en ny midlertidig dispensasjon	4
2.4. Vesentlig tilsidesettelse av planhensyn og lovens formål (pbl. § 19-2 andre ledd første punktum)	4
2.5. Offentlige interesser og ulemper (fordel-/ulempevilkåret)	5
2.6. Prinsippet om midlertidighet, forutsigbarhet og presedens	5
2.7. Kumulative effekter og virkninger for planlegging og områdeutvikling.....	6
2.9. Misvisende bruk av «midlertidig»	6
2.10. Mangelfull nabovarsling (byggesaksforskriften § 5-2)	7
2.11. Manglende eller feilaktig fremstilling av saksopplysninger	7
2.12. Feil plassering i henhold til forurensningsforskriften.....	7
3. Helse- og miljømessige konsekvenser	9
3.1. Folkehelse og barns oppvekstsvilkår (PBL § 1-1 og Folkehelseloven)	9
3.2. Vind- og spredningsforhold på Fornebu	10
3.3. Konsekvenser for naturmangfold	11
3.4 Oppsummering av innbyggers erfaringer med støv, støy og tungtransport på Fornebu ..	11
4. Samfunnsmessige hensyn	13
4.1. Demografiske endringer på Fornebu (2001–2025)	13
4.2. Nærhet til bebyggelse	14
4.4. Nærmiljøet og trivsel	17
5. Dokumentasjon på mangelfullt beslutningsgrunnlag.....	18
5.1. Utdaterte støttebrev	18
5.2. Misvisende fremstilling av steinkvalitet / manglende miljøregnskap	18
5.3. Ufullstendige støy- og støvmålinger	19
5.4. Manglende samordning mellom aktører	20
6. Finsk regelverk	20
7. Samlet konklusjon.....	20
8. Krav om omgjøring av vedtaket og tiltak	21
Kilder (utdrag).....	22

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for saken

Da knuseverk på Fornebu ble etablert i 2001, omfattet anlegget i all hovedsak behandling og lagring av lokale masser fra Fornebulandet for å redusere miljøavtrykk og transport. Anlegget ble etablert på et område helt uten bebyggelse.

Fra å være et anlegg som behandlet lokale masser, har stadig nye eksterne infrastrukturprosjekter som NVO-prosjektet på Huseby, Statens vegvesensprosjekt E16 Bjørum-Skaret og E18-prosjektet blitt en del av dispensasjonen.

De stadig endrede formålene bryter med opprinnelig formål. Skanska skrev i sin dispensasjonssøknad (2020) at anlegget kunne avvikles når Fornebubanen var ferdig. Viken Miljøpark AS (Vimas), som overtok i 2022, har nå fått dispensasjon for drift til 2028. I dag håndteres store mengder eksterne masser.

Over 30 bedrifter, lag og organisasjoner stiller seg bak et Innbyggerinitiativ¹, som i løpet av en drøy uke i høst samlet inn 1935 underskrifter. Norges Astma- og Allergiforbund (NAAF) og Elevorganisasjonen i Akershus støtter initiativet.

Flere aktører (Vimas, Skanska, Firing & Thorsen, entreprenører fra OBOS og Fornebubanen) driver relaterte anlegg i området. De tre førstnevnte ligger rett inntil hverandre, og vi stiller oss spørsmål om det er etablert et tett samarbeid mellom aktørene. Det er bl.a. eierrelasjoner mellom Vimas og Skanska.

1.2. Hvilket vedtak påklages

Fornebulandet Vel viser til kommunens vedtak om midlertidig dispensasjon for forlengelse av drift av midlertidig gjenvinningsanlegg for steinmasser, samt lagring av masser, deres referanse 20/3746 - 25/154866/TRAP, datert 09.09.2025. Vi klager herved på kommunens vedtak.

1.3. Oppsummering av klagen

Vi viser til Bærum kommunes dispensasjon for drift av midlertidig gjenvinningsanlegg for Viken Miljøpark. Vår begrunnelse er at vilkårene for midlertidig dispensasjon fra plankrav og arealformål ikke er oppfylt, saksbehandlingen er mangelfull og at saken ikke er behandlet med et oppdatert og tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag.

Dispensasjonen bes oppheves som følge av at den ikke er lovlig, samt at en tillatelse som innvilget heller ikke er i tråd med forurensningsforskriften § 30-3 og øvrig regelverk. Opprinnelig formål med knuseverket er ikke lenger relevant. Befolkningsøkningen på området og spesielt avstanden til knuseverket er ikke vektlagt.

Det er ikke lenger forsvarlig å ha et massebehandlingsanlegg på denne beliggenheten, da dette er tett på sykehjem, barnehager, skoler, boligsameier, bedrifter og kulturfunksjoner.

¹ <https://minsak.no/sak/3429>

2.0. Juridiske og forvaltningsmessige klagepunkter

2.1. Rettslig utgangspunkt og problemstilling

- Hjemmelen for dispensasjon følger av plan- og bygningsloven (pbl.) § 19-2. Dispensasjon kan gis dersom begge kumulative vilkår i § 19-2 andre ledd er oppfylt: (i) tiltaket må ikke medføre at hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formål, blir vesentlig tilsidesatt; og (ii) fordelene ved å gi dispensasjon må være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering. Bestemmelsen er en snever unntaksregel og skal praktiseres strengt, særlig der tiltaket åpenbart avviker fra gjeldende arealplaner, og der hensynet til allmenne interesser gjør seg sterkt gjeldende, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007–2008) s. 242–243.
- Midlertidig dispensasjon etter pbl. § 19-3 er heller ikke en egen materiell hjemmel, dispensasjon er en snever sikkerhetsventil; det at tiltaket er midlertidig, er normalt ikke nok til å begrunne dispensasjon, jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementets uttalelse (til § 20-1/§ 20-2) sitert i departementets veiledning: både § 19-2 og § 19-3 er snevre, men forutsetter at vilkårene i § 19-2 er oppfylt. Midlertidig unntaksregler; «at det er snakk om et midlertidig tiltak, kan være et moment ... men vil normalt ikke i seg selv begrunne dispensasjon» (Departementets tilbakemelding, 6.6.2014, gjengitt i TUDEP-2014-1269).
- Selv om vilkårene i § 19-2 er oppfylt, kan kommunen likevel avslå søknaden etter «kan»-skjønnnet i § 19-2 første ledd, forutsatt saklig grunn. Dette er et fritt skjønn og kan benyttes for å hindre uønsket utvikling eller fordi saken bør løses gjennom plan, ikke dispensasjon, se Sivilombudet, SOM-2020-4737 pkt. 3.2–3.4; Prop. 169 L (2020–2021) s. 25.
- Om «særlige grunner»: Begrepet «særlige grunner» tilhørte 1985-loven § 7. Dagens § 19-2 erstatter dette med to kumulative vilkår. I praksis tilsier lovendringen en like streng, men mer rettslig styrt vurdering, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007–2008) s. 139, 242–243.

2.2. Gjeldende arealplaner

Kommunen har gitt dispensasjon til tiltaket fra blant annet følgende gjeldende arealplaner for eiendommen:

- Plankravet i kommunedelplan 3 for Fornebu (KDP3), planID 2016014, § 3-1
- Arealformål bolig (felt B8.1 og B7.4_B) og offentlig/privat tjenesteyting (del av felt O8.2) i KDP3
- Arealformål offentlig bygning mm. (felt O1) og fra regulert byggegrense, fastsatt i reguleringsplan for Fornebu, område 1.2 og 1.3, med omlagt bane, planID 2005032
- Arealformål offentlig tjenesteyting oT1, fastsatt i områderegulering for Dumpa-Oksenøyveien 16 mfl., planID 201917

Som den juridiske og faktiske gjennomgangen under vil vise, har kommunen ikke hjemmel for å dispensere fra noen av de ovennevnte arealformål eller plankravet i KDP3. Disponeringen av eiendommen og de enorme konsekvensene for nærområdet og beboerne på Fornebu, illustrer nettopp det særlige behovet for å følge plan- og bygningslovens system med planprosess dersom virksomhet i strid med de gjeldende arealplaner skal kunne tillates.

2.3. Om det foreligger tilstrekkelige grunner for en ny midlertidig dispensasjon

- **Midlertidig dispensasjon er ikke ment å løse varige eller gjentatte behov.**
Departementet har presisert at gjentatt bruk av midlertidige tillatelser/dispensasjoner for å forlenge tiltak i realiteten omgår plan- og bygningslovens system, og at dette ikke er akseptabelt, se departementets uttalelser om midlertidige tiltak: «Et motsatt resultat vil kunne medføre en omgåelse av planen som styringsverktøy ...» (TUDEP-2014-1269, om § 20-2 og § 20-1; overføringsverdi til § 19-3).
- Sivilombudet understreker at dispensasjon fra planer ikke skal være kurant, og at dispensasjon er forbeholdt tilfeller hvor planen ikke fanger opp særlige forhold; ellers må endring skje gjennom plan, ikke ved enkeltvedtak, se SOM-2023-5332 (Trondheim), avsn. (65)–(67). **Gjentatte «midlertidige» tillatelser indikerer at behovet i realiteten er varig.** Da er riktig spor en planprosess (regulering/endring), ikke ny dispensasjon, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007–2008) s. 175, 242–243; SOM-2019-4292 (dispensasjon fra plankrav).
- **At det tidligere er gitt én (eller flere) midlertidige dispensasjoner, svekker ytterligere grunnlaget for «ny midlertidighet».** Når det som anføres er driftseffektivitet, markedsbehov, kontrakter mv., er dette typisk private, skiftende interesser som sjelden er relevante «fordeler» i § 19-2-forstand, jf. SOM-2019-4817 (Kragerø) s. 9–10; SOM-2019-989 (Askøy) s. 10: Relevante fordeler må være areal- og ressursdisponeringshensyn; tiltakshavers subjektive/økonomiske interesser er normalt ikke relevante.
- Konklusjon punkt 1.3.2: **Det foreligger ikke tilstrekkelige grunner for en ny midlertidig dispensasjon. Behovet fremstår som varig og må håndteres gjennom plan, ikke ved fortsatt unntaksbruk.**

2.4. Vesentlig tilsidesettelse av planhensyn og lovens formål (pbl. § 19-2 andre ledd første punktum)

- Hovedregelen er at planer (kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner) skal følges til de endres eller oppheves. Avvik reiser særlige spørsmål; dispensasjoner må ikke undergrave planer som informasjons- og beslutningsgrunnlag, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007–2008) s. 242; SOM-2019-4292; SOM-2023-5332.
- Knuseverk (støy- og støvintensiv virksomhet) er typisk uforenlig med arealformål som bolig, LNFR eller grønnstruktur, eller med reguleringsbestemmelser som forbyr støyende industri. En ny dispensasjon vil normalt «vesentlig tilsidesette» hensynene bak planformålet/bestemmelsen (bomiljø, helse, friluftsliv, natur- og landskapskvaliteter, trafikktrygghet, forutsigbar arealbruk), jf. § 19-2 andre ledd første punktum; SOM-2019-4817 s. 8–9; SOM-2019-4028 s. 8–10.
- **Lovens formål i pbl. § 1-1 tilsier vekt på bærekraft, langsiktige løsninger, åpenhet og medvirkning.** En ny dispensasjon for videre drift ivaretar ikke disse hensynene i samme grad som planprosess; tvert imot tilsier ombudspraksis at dispensasjoner sjelden fremmer langsiktighet, og undergraver åpenhet/medvirkning sammenlignet med plan, jf. SOM-2019-4817 s. 8; SOM-2019-4028 s. 8.
- Der det også foreligger plankrav (pbl. § 11-9 nr. 1/§ 12-1 flg.), gjelder særlig høy terskel for dispensasjon; planendringer av betydning skal ikke skje ved dispensasjoner, jf. SOM-2019-4292. Konklusjon punkt 2: En ny midlertidig dispensasjon vil vesentlig tilsidesette

både planhensyn og lovens formålsbestemmelse. Vilkåret i § 19-2 andre ledd første punktum er ikke oppfylt.

2.5. Offentlige interesser og ulemper (fordel-/ulempevilkåret)

- **Etter § 19-2 andre ledd må fordelene være «klart større» enn ulemmene.** Kravet tolkes strengt; det er ikke nok at ulemmene er beskjedne – det må foreligge «relevante, klare og positive fordeler» av stor vekt, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007–2008) s. 242; SOM-2019-4817 s. 9–10; SOM-2019-4028 s. 9–10; SOM-2023-5332 avsn. (91)–(93).
- Relevante fordeler må være planrelevante areal- og ressursdisponeringshensyn. Forretningsmessige/operative behov hos tiltakshaver er i utgangspunktet lite relevante, jf. SOM-2019-4817 s. 9; SOM-2019-989 s. 10.
- Ulemper ved knuseverkdrift er gjennomgående betydelige og treffer direkte offentlige interesser:
 - Miljøulemper: støy (kontinuerlig/impuls), støv/partikler, vibrasjoner, og eventuelle utslipp. **Dette påvirker helse, trivsel og miljøkvalitet i omkringingliggende områder.** Slike virkninger er planrelevante ulemper, jf. SOM-2019-989 s. 10–11; SOM-2019-4817 s. 9–10 (ulemper relevante etter § 1-1/§ 19-2).
 - Landskap, naturmangfold, kulturmiljø: visuell dominans, terrenginngrep, risiko for negativ påvirkning på arter/naturtyper og kulturminner. Disse hensynene ligger i kjernen av plan- og miljøstyring etter pbl. § 1-1 og planformål.
 - **Trafikksikkerhet og infrastruktur: tungtransport til/fra anlegget gir økt ulykkesrisiko, støy/avrenning langs adkomstveier og slitasje på offentlig vegnett – klare offentlige ulemper innenfor pbl.'s formål.**
 - **Friluftsliv/allmenn ferdsel: støy/støv og logistikk påvirker bruk av nærliggende friområder, turstier og rekreasjon.** Dette er vernet gjennom planformål og pbl. § 1-1.
- Summen av disse ulemmene er typisk vesentlig, permanente i virkning selv om tillatelsen kalles «midlertidig», og ligger tungt i lovens avveining. Det er vanskelig å identifisere fordeler av tilsvarende vekt som kan oppveie dette. Lokale forsynings- eller markedsargumenter er ikke tilstrekkelig, jf. SOM-2019-4817; SOM-2019-989.
- Vilkår kan ikke «reparere» en dispensasjon som materiell sett ikke lar seg forsvare; vilkår må stå i saklig sammenheng og kan ikke brukes til å realisere ellers ulovlige tiltak, jf. Rt. 2003 s. 764 (Bærum's verk); pbl. § 19-2 første ledd annet punktum; TUDEP-2014-1269. Konklusjon punkt 3: Ulemmene for offentlige og naboettslige interesser er vesentlige og overstiger klart eventuelle relevante fordeler. Vilåret i § 19-2 andre ledd annet punktum er ikke oppfylt.

2.6. Prinsippet om midlertidighet, forutsigbarhet og presedens

- Pbl. bygger på planstyring og forutsigbarhet. Dispensasjon er snever og skal ikke brukes til å skape «glidende overgang» fra midlertidig til permanent virksomhet, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007–2008) s. 175, 242–243; TUDEP-2014-1269 (om omgåelse ved gjentatte midlertidige tillatelser).
- Gjentatte midlertidige dispensasjoner undergraver planinstituttet og demokratisk forankring (medvirkning, innsigelser, helhetsvurderinger), jf. SOM-2023-5332; SOM-2019-4292; SOM-2019-4817 s. 8.
- Betydningen av «presedens» i vurderingen etter § 19-2 andre ledd er begrenset, jf. SOM-2022-1042: risikoen for at senere saker lettere får medhold er ikke relevant under andre ledd. Men kommunen kan påberope seg presedens-/styringshensyn ved «kan»-skjønn

i første ledd for å avslå, særlig hvor mange dispensasjoner er gitt i området og plan bør avklare utviklingen, jf. SOM-2020-4737; Prop. 169 L (2020–2021) s. 25. Konklusjon punkt 4: Gjentatt midlertidighet er rettslig uforenlig med pbl.'s forutsigbarhets- og planmodell. Dette er i seg selv en saklig grunn til avslag etter § 19-2 første ledd, selv om (hypotetisk) andre ledds vilkår skulle anses oppfylt.

2.7. Kumulative effekter og virkninger for planlegging og områdeutvikling

- **Over tid endrer langvarige/gjentatte «midlertidige» dispensasjoner de faktiske forhold og områdets karakter.** Dette uthuler planformål, skaper irreversible faktiske bindinger (infrastruktur, trafikkmønster, miljøbelastning) og svekker muligheten til å realisere planlagte kvaliteter i området.
- Sivilombudet har påpekt at hvis den faktiske utviklingen er i strid med plan, må kommunen ta stilling til om planen er uthulet og om planbestemmelsene fortsatt lar seg gjennomføre; uansett er hovedregelen at plan skal følges og endringer skje ved plan, ikke dispensasjoner, jf. SOM-2023-5332 (avsn. (90)).
- Kumulative effekter taler dermed for at ny driftsperiode ikke kan gis ved dispensasjon, men må vurderes og avveies i en planprosess, hvor statlige/regionale rammer og mål etter § 19-2 fjerde ledd kan ivaretas, og hvor miljø- og samfunnskonsekvenser belyses helhetlig, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007–2008) s. 175; SOM-2019-4817 s. 8–10.

2.8. «Kan»-skjønnnet – selvstendig avslagshjemmel

- Selv om kommunen (hypotetisk) skulle mene at vilkårene i § 19-2 andre ledd er oppfylt, kan kommunen avslå av saklige grunner etter § 19-2 første ledd. Saklige grunner omfatter bl.a. at saken krever helhetlig avveining gjennom plan, at det har vært mange dispensasjoner i området, og at kommunen vil se området i en større sammenheng, jf. SOM-2020-4737; Prop. 169 L (2020–2021) s. 25.
- Det er et utenforliggende hensyn å bygge på faktiske feil premisser ved skjønnsutøvelsen; klageinstansen skal oppheve vedtak basert på bortfalte premisser, jf. SOM-2020-4737 (nasjonal ramme-vindkraft). Her tilsier korrekte premisser at «midlertidighet» er uttømt, og at plan er riktig spor.

2.9. Misvisende bruk av «midlertidig»

I dispensasjonsveilederen² angis det at informasjon om ev. historikk i saken skal gis. Lovverket er videre klart tydelig på at midlertidig dispensasjon er ikke ment å løse varige eller gjentatte behov. Når det nå er gitt dispensasjoner fra 2001 til 2028, så er dette klare brudd på lover og forskrifter.

Det gis i dispensasjonen informasjon om at VIMAS startet i 2020 (2022 er korrekt). Imidlertid sier den ingenting om at knuseverket er en direkte videreføring av det opprinnelige anlegget fra 2001.

I henhold til forurensningsforskriften § 30-1 regnes midlertidige virksomheter som stasjonære etter at virksomheten har foregått på samme sted i mer enn et år. Det oppfattes som misvisende at det omhandlede knuseverk i søknaden konsekvent omtales som «midlertidig» når knuseverket iht. forurensningsforskriften er stasjonært. Dette gir høringsinstanser et feil inntrykk og vedtak basert på feil forutsetninger.

² https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-oslo-og-viken/plan-og-bygg/dispensasjonsveileder-mai-2022_09.06.2022.pdf

2.10. Mangelfull nabovarsling (byggesaksforskriften § 5-2)

Nabovarsel i saken ble sendt 19.12.2024 til Bærum kommune, mens selve søknaden ble sendt 11.04.2025, noe som strider med byggesaksforskriften § 5-2 om at «Hvis dispensasjonen berører interesser til naboer eller gjenboere, skal begrunnelsen for søknaden om dispensasjon vedlegges». Fornebulandet Vel (representerer over 3 000 leiligheter) mottok ikke varsel i saken, noe vi anser som en mangel i saksbehandlingen.

Likeledes mottok Fornebulandet Vel heller ikke nabovarsel ved søknad om utvidelse av vilkår 4 og 5 som førte til utvidelse av mottak av eksterne masser datert 26.11.2024.

Det fremstilles dermed unyansert at VIMAS angir at «Nabovarsling sendt om forlenget drift, ingen negative tilbakemeldinger mottatt» i presentasjonen sendt inn med søknaden.

2.11. Manglende eller feilaktig fremstilling av saksopplysninger

Søker angir i følgebrev datert 11.04.2025 at «Statsforvalter utførte tilsyn i 2023 uten at det ble funnet avvik». Det ble ved dette digitale tilsynet (deres ref. 2023/15633) avdekket at miljørisikovurderingen var mangelfull og at virksomheten ikke hadde et system for å journalføre opplysninger om støvnedfallsmålinger eller støyvurderinger/målinger.

Mange klager har blitt sendt over flere år med mistanke om at anlegget behandler store mengder eksterne masser de ikke har dispensasjon til å behandle. I august 2024 var dette tilfellet, hvor Bærum kommune i brev til Norconsult skriver: I redegjørelsen bekreftes det at anlegget også mottar masser knyttet til Statens vegvesen sine arbeider med E18-utbyggingen, herunder arbeider med det nye Fornebukrysset og «Vestre Lenke». Etter bygningssjefens vurdering er en slik praksis i strid med gitt tillatelse.

2.12. Feil plassering i henhold til forurensningsforskriften

I henhold til forurensningsforskriften § 30-3 skal stasjonære virksomheter anlegges slik at terreng, bruddkanter og vegetasjon i størst mulig grad skjerner aktivitetene og hindrer direkte innsyn fra naboer.

Vimas sitt anlegg på Fornebu ligger midt på en åpen flate, uten vesentlig omkringliggende vegetasjon. Bruddstedet er på andre steder enn anlegget på Fornebu, dermed finnes heller ingen naturgitte bruddkanter. Forskriftens intensjon om at anlegget skal plasseres der bruddet er, kan derfor ikke oppfylles. Siden drift pågår på begge sider av kommunal vei, er det direkte innsyn til steinknusingen fra gang- og sykkelveien på John Strandruds vei. Vi mener derfor at forskriftens intensjon og krav brytes.

Figur 1 Sjenerende innsyn og støy langs kommunal vei, bildet er tatt fra John Strandruds vei inn til gbr. 41/893 og 41/894.

Videre ligger anlegget på begge sider av kommunal vei med stor trafikk til skole, sykehjem, barnehage og boliger. Driften er derfor ytterst sjenerende og innvirkning på naturen (støvlag og visne planter) er svært skjemmende.

Teksten på duk på containere er nå misvisende for befolkningen, da det står «Her gjenvinner vi stein fra Fornebubanen» med logoen til Oslo kommune. Dette gir et uriktig bilde av praksisen for naboer, spesielt når det f.eks. er stein fra E16 Bjørum – Skaret som knuses.

Figur 2 Illustrasjon på duk over containere rundt gjenvinningsanlegget.

Det bestrides at forurensningsforskriften § 30-4 om støvdempende tiltak kan gjennomføres uten å bygge inn knuseverket. Dagens tiltak med skjerming av containere på 1 til 2 etasjer har kun kosmetisk effekt og reduserer ikke støvplagene i vesentlig grad. Støvplager forsterkes av at det er stor aktivitet på tvers av kommunal vei som også er skolevei. Innebygget anlegg er i dette tilfellet ytterst relevant, også med tanke på støybildet belyst ved støysonene (rød sone) langs John Strandruds vei.

Figur 3 Hauger ruver over containere og det flate terrenget bidrar ytterligere til spredning av støv og støy.

3. Helse- og miljømessige konsekvenser

3.1. Folkehelse og barns oppvekstvilkår (PBL § 1-1 og Folkehelseloven)

Iht. dispensasjonsveilederen skal Statsforvalteren påse at folkehelse og barn og unge blir ivaretatt i dispensasjonssaker. Vi kan ikke se at kommunen – med unntak av Folkehelsekontoret – har vurdert saken med utgangspunkt i de alvorlige helsekonsekvensene en ny dispensasjon innebærer. De nye demografiske forholdene eller de endrede forutsetningene er ikke beskrevet i Vimas sin søknad.

I saken uttalte Folkehelsekontoret følgende (06.08.2025): «Grunnet store mengder bygge- og knusevirksomhet på Fornebu, er området svært utsatt for svevestøv. Eksponering for svevestøv i uteluft kan føre til helseskader. Grunnet nærheten til barnehager, skoler og boliger, er dette uheldig både for miljøet og beboere på Fornebu. **Folkehelsekontoret fraråder en forlengelse av drift.** (...) At knuseverket tar imot masser fra andre nærliggende prosjekter, fører til en økning i grovt svevestøv (PM10) og støy i et allerede utsatt område. **Dersom tillatelsen forlenges, mener Folkehelsekontoret at den bør begrenses til håndtering av masser fra Fornebu.**»

Som Folkehelsekontoret skriver, bør det for Fornebu spesielt tas hensyn til at virksomheten til Vimas gir en **tilleggsbelastning** på et område allerede utsatt for svært mye byggeaktivitet. Dette gir høy total eksponering for støv, støy og tungtrafikk.

Barn er spesielt sårbare for skadelige virkninger av svevestøv, som kan gi økt risiko for alvorlige helseeffekter som kroniske luftveissykdommer og redusert lungefunksjonsutvikling. Støy fra steinknusing genererer impulslyder og kontinuerlig støy, noe som gir en belastning for nærliggende barnehager, skole, og allmenn bruk av Nansenparken.

Forurensningen til omgivelsene fra Vimas skjer på daglig basis året rundt, slik at barn som vokser opp på Fornebu utsettes for **kontinuerlig** eksponering **over flere år**.

Statsforvalteren skriver i sin uttalelse: «Tiltaket kan likevel ha negative virkninger for ulike interesser som kommunen er satt til å ivareta. Vi forutsetter at kommunen vurderer alle relevante forhold i saken.» Ifølge folkehelseloven § 4 skal kommunen fremme befolkningens helse og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Det synes ikke at en føre-var-holdning er gjeldende når det kommer til barna som vokser opp her eller at folkehelsen er tilstrekkelig ivaretatt.

Pbl. § 1-1 tilsier vekt på bærekraft, langsiktige løsninger, **åpenhet og medvirkning**, noe vi ikke kan se har funnet sted i denne saken. Vi anser det videre som alvorlig at nabovarsling ikke synes utført.

3.2. Vind- og spredningsforhold på Fornebu

Det åpne og vindutsatte landskapet på Fornebu forsterker spredning av støv. De store, grusdekte flatene uten vegetasjon rundt knuseverket bidrar til omfattende spredning av svevestøv, både i og utenfor driftstid. Tilbakemeldinger fra beboere tyder på at avbøtende tiltak iverksatt mot støv fungerer dårlig. I Kommunedelplan 3 kreves det at plassering av nye boliger, uteområder, veier og stier skal ha underlag for å avdempe Fornebus spesielt utsatte vindforhold.

Figur 4 De store åpne grusplassene rundt anlegget skaper økte støv- og støyproblemer.

Vi har undersøkt skjermingstiltak på andre knuseverk i Oslo-området og en tilbakemelding var: «Vi har stor forståelse for at denne typen virksomhet kan oppleves som sjenerende for naboer. Særlig også på Fornebu, hvor knusingen ikke foregår i skjermede omgivelser slik som på steinbruddet vårt.»

Skjermingskravene for stasjonær virksomhet kan ikke oppfylles på det aktuelle stedet. Fornebus flate landskap og beliggenhet nær sjøen gjør området ekstra utsatt for vind. Kommunens krav i punkt V18 om opprettholdelse av dagens skjerming med containere og duk fremstår derfor i strid med forskriftens krav.

3.3. Konsekvenser for naturmangfold

I kort avstand fra knuseverket finner vi den utrydningstruede dragehodeglansbiller³ og vertsplanten dragehode. Dragehodeblomsten er kategorisert som sårbar (VU) på den norske rødlista for arter og er en prioritert art, med egen handlingsplan og egen forskrift⁴ i naturmangfoldloven. Tiltaket med gjentatte dispensasjoner fra 2001 til 2028 bryter med både handlingsplanen og forskriftene. Faren for at videre drift vil forringe omkringliggende naturområder bør vektlegges.

Figur 5 Bilde tatt nær anlegget, containerne skimtes i bakgrunnen.

3.4 Oppsummering av innbyggers erfaringer med støv, støy og tungtransport på Fornebu

Innbyggere på Fornebu opplever omfattende og vedvarende problemer som følge av drift av steinknuseanlegg og tungtransport i området rundt Oksenøya. Støv og støy påvirker både helse, trivsel og livskvalitet.

Innvirkning på skoler, bedrifter og kulturtilbud:

Oksenøya skole (barneskole)

- Skoleveien er støvete på grunn av tungtrafikk som virvler opp støv, og vinden resirkulerer dette over området.
- Bekymring knyttet til uteskole og aktiviteter nær knuseverket.
- Støv legger seg synlig på ansattes biler og uteområder, og flere ansatte merker lukt/smak av støv i luften.
- Personalet melder bekymring fra et HMS-perspektiv.
- Barna går på skolen i 7 år, de yngste fra 08:00–17:00, med mye lek og aktivitet ute i nærheten av området, også på kveldstid.
- Behøver målinger som viser at luftkvaliteten er innenfor Folkehelseinstituttets anbefalinger og ber om strakstiltak for å redusere mengden støv.
- Skolen er Hjertesonesertifisert – et prosjekt i Bærumskolen for å gi tryggere skolevei for å få flere barn til å sykle/gå enn å bli kjørt.

³ [2024-04-statusrapport-for-handlingsplan-for-dragehode-og-dragehodeglansbille.pdf](#)

⁴ [Forskrift om dragehode \(Dracocephalum ruyschiana\) som prioritert art - Lovdata](#)

Bedrifter

- Cafe Caravelle (150 m fra knuseverket): Opplever svevestøv som medfører helsefare for ansatte, tap av omsetning og uattraktive omgivelser for gjester. Støvet medfører også betydelige ekstra kostnader til rengjøring, ventilasjon, utstyr og firmabil.
- Bilia: Bilene på utstillingen blir nedstøvet kort tid etter vask, og biler på korte prøveturer kommer tilbake skitne som etter en fjelltur.

Kultur- og aktivitetsvirksomhet

- Flytårnet AS (kommunal bedrift): Uttaler at støvplagene er svært negative for de mange aktivitetene og virksomheten på området.

Vedvarende allergi- og luftveissymptomer hos barn

- Barn med tidligere sesongrelaterte allergier opplever symptomer året rundt, tilsynelatende forverret av støv fra steinknuseanlegget.
- Barn i barnehage og skole har økt tørrhoste, spesielt om natten, og enkelte opplever svart snørr etter dager med høy støveksponering.
- Barn har utviklet astma umiddelbart etter flytting til Oksenøya, tett på knuseverket.
- En familie med et prematurt født barn ble anbefalt av barnelege å flytte fra Fornebu p.g.a. omfattende støvplager. Familien har flyttet.
- Enkelte barn har hatt anfall som ligner astma, med pustevansker og oppkast, som har krevd legevaktbehandling og astmamedisin.
- Enkelte familier har måttet midlertidig flytte barn til mindre utsatte områder for å sikre søvn og helse.

Helseplager hos voksne

- Flere voksne rapporterer sår hals, svie i øyne, rennende nese, daglige neseblod og tørr hud rundt øynene, uten tidligere medisinsk årsak. Allergimedisin og reseptkremer har hatt begrenset effekt.
- Akutte reaksjoner, som hovne øyne og kraftig kløe, har blitt utløst ved eksponering for støv og støvrensemaskiner.

Sammenheng med lokal eksponering

- Plagene starter kort tid etter flytting til Fornebu.
- Forverring skjer ved eksponering for støv fra byggeplasser, tungtransport og knuseverk, mens symptomene bedres i områder med bedre luftkvalitet.
- Symptomene bedres merkbart når man oppholder seg borte fra området, f.eks. på hytta eller under ferie, og forverres ved tilbakekomst.

Barnas skole- og barnehagevei

- Tungtransport og støv langs veien gir bekymring for sikkerhet og helse under daglige skole- og barnehagetransporter.
- Eksponeringen skjer stort sett hele døgnet, spesielt tidlig morgen.
- Frakt av steiner oppleves som trafikkfarlig – det har ved flere tilfeller blitt observert at steiner har falt av lasten i rundkjøringen ved Unity Arena.

Synlig støv og praktiske konsekvenser

- Støv legger seg på terrasser, hagemøbler, leker, biler og fasader etter kort tid. Om vinteren blir snøen grå, og vegetasjon nær anlegget skades.
- Feiebler uten bruk av vann og tungtransport virvler opp støv som sprer seg over hele nabolaget.
- Flere sameier klager på vanskeligheter med at fasader og vinduer blir skitne umiddelbart etter vask. Ventilasjonsfiltre må byttes opptil 4 ganger oftere enn normalt.
- Veiskilt støves ned og blir uleselige, noe som skaper sikkerhetsrisiko.
- Enkelte naboer har fått dekket kostnader til nye hagemøbler og markiser som følge av ødeleggende luftforurensning.

Psykisk og praktisk belastning

- Bekymring for helseeffekter og konstant støv påvirker hverdagen og trivselen.
- Flere familier vurderer eller har flyttet på grunn av helserisiko.
- Anlegget gir bakgrunnsstøy og forstyrrende dunkelyder som preger Nansenparken.
- Naboer er plaget med støy, og det oppleves også støy knyttet til feiebler.
- Området oppleves mindre attraktivt til tross for markedsføring som miljøvennlig og grønt.

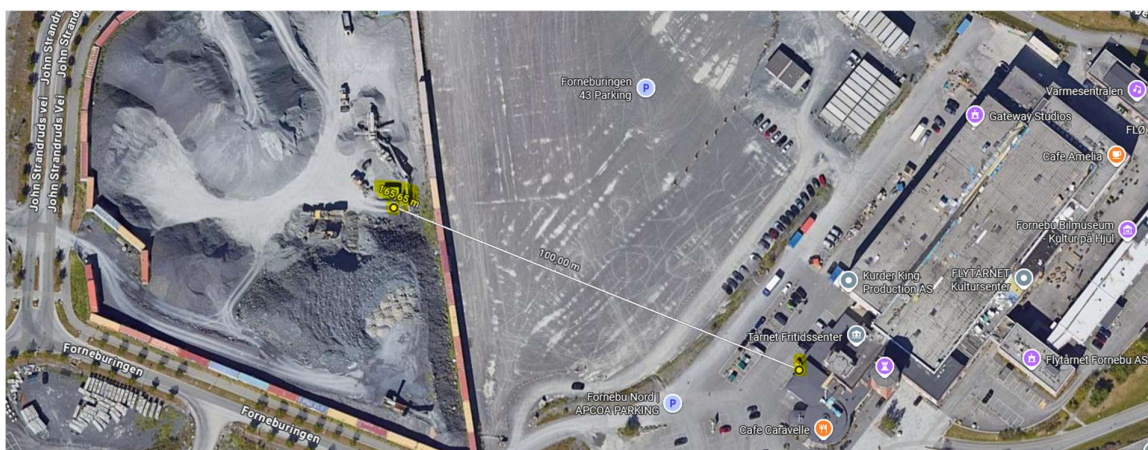
4. Samfunnsmessige hensyn

4.1. Demografiske endringer på Fornebu (2001–2025)

Siden det midlertidige anlegget ble tillatt i 2001, har innbyggertallet på Storøya og Oksenøya skolekrets økt fra 314 til 8 016 innbyggere. I tillegg er nær 20 000 personer sysselsatt på Fornebu.

Da knuseverket startet opp, var det ingen skoler, sykehjem, barnehager eller beboere i nærheten av knuseverket. Nå ligger disse svært tett på anlegget.

1 av 5 av 8016 innbyggere er under 13 år. Denne aldersgruppen oppholder seg på skole eller i barnehage på dagtid, svært tett på knuseanlegget. Rundt Forneburingen er det hele fem barnehager og to barneskoler. Nærmeste barnehager ligger rundt 300 meter unna, mens kulturfunksjoner og ungdomsklubb ca. 170 meter fra steinknusingen.

Figur 6 Driften til knuseverket ligger svært nærme ungdomsklubb og mange kulturfunksjoner på Flytårnet. Bilde og målefunksjon fra google maps, hvor hvit linje angir avstand til Tårnet fritidsklubb (165,65 m).

Flytårnområdet og Nansenparken er nærmeste naboer til anlegget, med mye aktivitet og etablering av mange kulturaktiviteter. Med fritidssenter for ungdom og danseskoler, brukes Flytårnet aktivt av barn og ungdom i det daglige.

Figur 7 Anlegget ligger svært nærme sykehjem, barnehager og barneskole. Deler av Vimas gjenvinningsanlegg vises i forgrunnen, mens Treklang er byggene til venstre i bildet.

Økningen i antall boenheter, skoler, barnehager og beboeres stadig reduserte avstand til knuseverket er ikke omtalt i saksbehandlingen.

Kommunen har tillatt bygging av Treklang barneskole, en barnehage og et sykehjem tett innpå anlegget, og det stilles spørsmål ved om Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging⁵ har blitt fulgt. Tilsvarende gjelder tillatelser for boligbyggingen på Oksenøya, Nansenløkka og Storøykilen.

4.2. Nærhet til bebyggelse

Det finske regelverket, forbyr steinknusingsanlegg nærmere enn 400 meter fra sårbar bebyggelse. Dagens situasjon, med stadig kortere avstand mellom knuseverk og boliger, må tillegges stor og avgjørende vekt.

Tabellen under viser kort avstand mellom anlegget og boliger, skole, kultur- og idrettsarenaer:

Område	Beskrivelse	Ca. avstand i meter
Treklang	Barnehage for 300 barn, sykehjem med 150 plasser og barneskole dimensjonert for 1.050 elever	330
Gartnerveien spesialbarnehage	Kommunal spesialbarnehage for barn med funksjonsnedsettelse	290
Flytårnet	Bibliotek, fritidsklubb for ungdom, 100 utøvende kunstner, kafeer, kunstske, kunstgalleri, serveringssteder, en liten kulturarena, rammeverksted, bilmuseum, historisk museum og ulike verksteder. I den gamle hangaren finner du Gateway Studios som blant annet lager Norske Talenter, The Voice og Skal vi Danse.	170
Unity Arena	Unity Arena er Norges største og ledende innendørs multifunksjonsarena for konserter, idrett, events, messer og show. Arenaen har en publikumskapasitet på 25 000 på konserter og 15 000 på idrett.	160
Forpleiningstjenestens brakker	For arbeidere.	200

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/t-1520-luftkvalitet-arealplanlegging/id679346/>

Oksenøya huseierforening	4 sameier med 339 leiligheter.	270
Nansenløkka	600 leiligheter.	500
Storøykilen	400 leiligheter.	500

4.3. Trafikksikkerhet og tungtransport

Figur 8 Figur angir nylig etablerte og planlagte boliger rundt anlegget

Transportvirksomheten som foregår til og fra knuseverket gir økt trafikkfare og kan forstyrre annen trafikk (vegtrafikkloven § 3 og § 7), spesielt ved at steiner kan falle av fra lasten. Dette virker forstyrrende for andre trafikanter, i tillegg til at støvet omkring hjulene og fra lasten er til sjenanse for omgivelsene (kjøretøyforskriften § 3-2).

Deler av anlegget er plassert nærmere midten av vei enn det som følger av veglova § 26. Sammen med støykart, påpekes det fare på skolevei, både grunnet kraftig støy og at dette gir et uoversiktlig veibilde. Skilt for gang/sykkelvei mangler på et område som oppleves som uoversiktlig spesielt for myke trafikanter.

Figur 9 Anlegget medfører svært mye tungtransport på skolevei. Bildet tatt retning **fra** Oksenøya skole, Unity Arena sees i bakgrunnen.

Figur 10 Anleggsdrift pågår på begge sider av kommunal vei, som er hovedadkomstvei til Oksenøya skole, barnehage og sykehjem, samt boligfelt (Oksenøya og Storøykilen). Bildet tatt retning **mot** Oksenøya skole.

Hjulvaskeanlegg finnes kun på den ene siden av John Strandruds vei. Vått støv, masse og stein som faller av fra tungtransporten medfører økt støvproblemer, ødeleggelse av kommunal vei, farlige trafikksituasjoner, samt at området oppfattes som utrygt og lite attraktivt for myke trafikanter.

Vi har utført trafikktelling ved å parkere i rundkjøring mellom John Strandruds vei og Widerøveien. Mellom kl 10-11 onsdag 24.09.2025 ble det telt 35 lastebiler som kjørte inn og 35 lastebiler som kjørte ut. Fredag 26.09.25 kl 11.15-12.15 kjørte 30 lastebiler inn og 30 lastebiler ut i løpet av denne timen. Alle kom utenfra med store steinblokker, og kjørte ut igjen med pukk og grus. I tillegg var det trafikk fra sementblanderen som gikk ut av Fornebu med ny sement. Aktivitet på den midlertidige anleggsvegen mellom Vimas og E18 og de andre deponeringstomtene, er ikke med i tellingen. Dette sier noe om den store aktiviteten som pågår.

Figur 11 Anlegget medvirker til stor ekstra trafikk.

På John Strandruds vei er deler av gang- og sykkelveien stengt i forbindelse med innkjøring til gbr. 41/143. Dette har medført at skolebarn går langs midtrabatten, ettersom snarvei som benyttes stanses ved avsperringen. For barn og unge (plan- og bygningsloven § 11-9 nr.5) angis det i Bærum kommuneplans arealdel 2022-42 Bestemmelser og retningslinjer, Planlegging og tiltak, at det skal tas særlig hensyn til trafikksikre snarveier, gang- og sykkelforbindelser.

Vi stiller oss spørsmålet om hvordan kommunen kan tillate 2-veis tungtransport på John Strandruds vei og Forneburingen, når Ruter ikke tillater 2-veis busser på Forneburingen?

Figur 12 Gul linje angir snarvei mellom Oksenøya skole og retning John Strandruds vei, Arnstein Arnebergs vei og Kilenveien. Som følge av at gang- og sykkelvei er avstengt, går barn langs midtrabatt istedenfor.

4.4. Nærmiljøet og trivsel

Knuseverkets containere og deponeringstomtene til Firing & Thorsen og Skanska, er nærmeste naboer Fornebus 220 mål store Nansenparken. De aller fleste skolene og barnehagene ligger tilsvarende helt inntil parken.

Knuseverkets virksomhet og de relaterte aktørenes deponeringsaktiviteter reduserer parkens kvalitet og rekreasjonskvaliteter i forhold til støv og støy. Mange kommer også utenfra for å oppleve parken, den benyttes til trening og lufting av hund. I tillegg brukes parken til arrangementer, kulturmønstringer, løpekonkurranser og fotballturneringer.

Figur 13 og 14 Tilgrensende tomt med voller har en flere hundre meters grense mot Nansenparken. Det er ikke sikring av voller.

5. Dokumentasjon på mangelfullt beslutningsgrunnlag

5.1. Utdaterte støttebrev

Støttebrev vedlagt søknaden om forlenget drift er av eldre dato og gir et ufullstendig beslutningsgrunnlag. Erklæring fra Fornebubanen var datert 08.03.2023 og det stod i denne at «Prosjektet Fornebubanen ser det som positivt hvis driften av gjenvinningsanlegget for masser på Fornebu videreføres i 2024 og 2025.» Støtteerklæring fra Statens vegvesen er datert 24.04.2023, hvor det angis at «Prosjektet E18 Vestkorridoren ser det som positivt at Fornebu gjenvinningsterminal får en midlertidig 2 års forlengelse (høst 2023-høst 2025).».

5.2. Misvisende fremstilling av steinkvalitet / manglende miljøregnskap

Det er godt dokumentert at massene på Fornebu og fra Fornubanen ikke er høykvalitetsstein. Knollekalk og skifer er hovedbergartene på Fornebu og i Fornebubanens tunell. Oslo kommune Fornebubanen skriver i en rapport (Dok. nr.: PF-U-660-RB-0027⁶); Steinmassene fra Fornebubanen kan ikke benyttes som forsterkningslag i vei eller forsterkning i annen oppfylling. Steinmassen anbefales ikke benyttet ved følgende og tilsvarende områder:

- Fyllmasse under vei
- Forsterkningslag i vei
- Fyllmasse under bygg
- Som tilslagsmateriale

Likevel omtaler Kommunen i søknaden om dispensasjon: Ifølge søker har anlegget derfor kunnet levere kortreist kvalitetsstein til lokale prosjekter på Fornebu, spesielt Fornebubanen og Vestkorridoren.

Geologer uttaler at bergarter i Oslo-området har mange ulike grunnfjelltyper, men at få er av høy kvalitet. E18-massene er også av ulik kvalitet. Massene på Fornebu og langs E18 inneholder syre, tungmetaller og forurensing fra grunnen.

Når det ikke foreligger noen klare angivelser fra hvor massene hentes fra og hvor de ender opp, kan det ikke dokumenteres at tiltaket er et miljøtiltak. Franzefoss Pukk på steinskogen uttaler: Siden januar 2022 har vi tatt imot over 6 millioner tonn overskuddsstein fra prosjekter som E18, Fornebubanen, Akers sykehus, Oslo sin nye vannforsyning og mange flere.

Vi stiller følgende spørsmål om lagring og miljøregnskap:

- Hvor kommer høykvalitetsteinen som omtales fra?
- Videre hvor fraktes og brukes hovedandelen av massene etterpå?
- Bearbeides/lagres kvartsstein eller andre farlige og forurensede bergarter?
- Hvorfor er tillatelsen gitt for Franzefoss Pukk annerledes enn på Fornebu?
- I flere av søknadene som er gitt gjentas massemengden til 50 000 m³/år. Hvorfor samme mengde? Er masseregnskap fremlagt?
- Hvor lenge lagres massene?
- Er nødvendige tillatelser gitt?

⁶ <https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-oslo-og-viken/miljo-og-klima/forurensning/tajeodden/steinkvalitet.pdf>

5.3. Ufullstendige støy- og støvmålinger

For støymålinger angis det i måleprogrammet at Støymålinger og logging utføres av Skanska Industrial Solutions AS. Det er lagt opp til fire målepunkter i nærområdet, ved Telenor Arena, Forpleiningstjenestene og boligene på felt B7.3 og B1.2.» Imidlertid gis kun måleprotokollen data for tre målepunkter nær anlegget (Forpleiningstjenesten, Telenor Arena parkering og Forneburingen). Målepunktet «Forneburingen» samsvarer ikke med kartanvisning for målepunkter i måleprogrammet.

Fra 26.11.2024 gjaldt følgende støykrav iht. tillatelse til endring/dispensasjon (20/3746):

Krav stilt til tiltakshaver er at støy på uteoppholdsareal, eller utenfor vindu til støyfølsomt bruk, skal ikke overskride Lden 50 dB(A) gjeldende ved impulsstøy, eller grenseverdiene uten impulslyd, jf. Retningslinjer T-1442. Støy fra steinknusing regnes som impulsstøy. Målte nivåer er over dette. Snitt fra målinger i 2024 og 2025 fra de tre punktene er hhv. 52,2, 48,9 og 51 dB(A). For målepunktet «Forneburingen» er snitt for de 8 målingene gjort i 2025 lik 52 dB(A). Det fremstilles derfor upresist av VIMAS i brev av 11.04.25 å angi at «anlegget har ingen øvrige overskridelser eller klager på støy fra produksjonen». Statsforvalter skriver spesifikt i uttalelsen at «Vi mottar mange klager fra naboer til området, både på støy og støv». Det legges til at for beboere, så utgjør feie- og vaskebiler også støy.

Det angis utdaterte opplysninger om målelaboratorium. I siste innsendte måleprogram (Vedlegg Q-08, innsendt juli 2025), angis det at «Anleggseier har nå avklart at disse målingene kan utføres av SINTEF Norlab». Imidlertid er svevestøvanalyser fra februar-april 2025 gitt av Nemko Norlab.

I T-1442/2021 og kapittel 6.2 angis det: Dersom flere bygge – og anleggsprosjekter berører samme nabolag samtidig, eller like etter hverandre i tid, bør disse, der det er praktisk mulig, behandles som en sammenhengende anleggsperiode, forutsatt at det ikke er mer enn 1 måned opphold i arbeidet.

Det angis videre (5.5): Støyende anlegg og virksomhet bør søkes lokalisert og utformet slik at støynivået ikke øker i stille områder som er avsatt i kommuneplanen, i natur- og friluftsområder og i verneområder hvor fravær av støy er viktig for verneformålet. Nansenparken åpnet i 2008 og er områdets viktigste rekreasjonsområde og knuseverket er etablert så nær mulig av den sentrale delen av parken som mulig.

Fornebulandet har et særdeles flatt landskap uten særlig vegetasjon med harde og grå overflater hvor støy og støv sprer seg over lenger avstand enn normalt. Vi stiller følgende spørsmål:

1. Hvilke vurderinger har kommunen gjort med hensyn til de stadig gjentatte dispensasjonene som er gitt, når knuseverket er nærmeste nabo til parken?
2. Hvilke tiltak og pålegg har kommunen iverksatt for hele Fornebu-utbyggingen og for knuseverket for både støv og støy?
3. Hvordan har kommunen internt og i medvirkning med innbyggerne arbeidet for å ivareta en god folkehelse på Fornebu?
4. I hvilken støysone ligger den nærmeste bebyggelsen i?
5. Hvilke vurderinger er gjort på Fornebu, og hvilke sammenhengende tiltak er iverksatt i forhold til T 1442 er gjort for å avbøte og unngå støy. Hvilke vurderinger er gjort?

Tiltakshaver angir at topper i måledata for svevestøv skyldes kommunal feiing. På den annen side synes ikke egen feiing/høytrykksspyling av veiene (utført av Asfalt Remix AS den 4., 6. og 11.

mars 2025 tilsvarende topper i grafene. Den 12. mars skrev de at «vi den 19. mars vil gjennomføre en omfattende vedlikeholdsrunde på veinettet på Fornebu i samarbeid med øvrige utbyggere. Denne dagen vil vi ikke bare spyle og vaske veinettet, men også høytrykk spyle kantstein». Det er heller ikke kjent hvor høyt opp over bakken støv fra denne aktiviteten medfører, eller hvilke vindforhold det var når målingene ble tatt.

Søker viser i følgebrev til forurensningsforskriften og at antall overskridelser for PM10 over grenseverdi for døgnmiddel er 30. Dette er ikke lenger riktig, da antall tillatte overskridelser ble endret fra 01.01.2022. I henhold til forurensningsforskriften § 7-9 er det tillatt med inntil 25 overskridelser av grenseverdien per kalenderår for svevestøv (PM10). Ettersom støveksponeringen på Fornebu utelukkende ivaretas gjennom egenkontroll, er det ytterst relevant at søker holder seg oppdatert.

5.4. Manglende samordning mellom aktører

Virksomhetene medfører betydelig trafikk på John Strandruds vei, Forneburingen (som Ruter ikke tillater busser i begge retninger på, grunnet for smal veibredde) og Snarøyveien.

Klager til knuseverket og Fornebubanen har resultert i svar om at også andre aktører er ansvarlig for støvplager. De har begge uttrykket at det har vært utfordringer med å få til felles forståelse og felles tiltak for å redusere plagene. Gjentatte anmodninger til kommunen om at de må bruke lov- og regelverket til å pålegge utbyggere og aktuelle aktører til å delta på en felles plan for å avdempe plagene, har ikke resultert i resultater.

6. Finsk regelverk

Utdrag fra «Regjeringsdekret om miljøvern i forbindelse med steinbrudd, annen utvinning og steinknuser»⁷:

Virksomheten må ikke plasseres mindre enn 400 meter fra sykehus, barnehager, helseinstitusjoner, utdanningsinstitusjoner eller andre objekter som er spesielt utsatt for støy eller støv.

7. Samlet konklusjon

En ny midlertidig dispensasjon for drift av knuseverk kan ikke innvilges.

- Vilkårene for ny midlertidig dispensasjon er ikke oppfylt; behovet fremstår varig og må håndteres ved reguleringsplan slik plan- og bygningsloven og KDP3 krever.
- Dispensasjon vil vesentlig tilsidesette hensynene bak gjeldende arealplan, herunder plankrav og arealformål, og lovens formål i pbl. § 1-1 (bærekraft, langsiktighet og medvirkning).
- Ulempene for offentlige interesser og naboer (støy, støv, vibrasjoner, trafikk, landskap, natur, friluftsliv) er vesentlige og veier tyngre enn eventuelle relevante fordeler. Kravet om «klart større» fordeler er uansett ikke oppfylt.

⁷ <https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/2010/800>

- Gjentatte midlertidige dispensasjoner undergraver planstyringen og skaper en uholdbar glidning mot permanent virksomhet – dette er en selvstendig saklig grunn for avslag etter § 19-2 første ledd.
- Kumulative effekter tilsier at spørsmålet må avklares i plan, ikke ved videre dispensasjoner.

8. Krav om omgjøring av vedtaket og tiltak

1. Vedtaket om ny midlertidig dispensasjon må omgjøres til avslag, jf. §19-3 jf. § 19-2 andre ledd. Ingen av vilkårene i lovens dispensasjonsbestemmelse er oppfylt.
2. Subsidiært må vedtaket oppheves som følge av manglende og feilaktige opplysninger om miljøkonsekvenser og trafikkomfang mv., jf. fvl. § 17. Herunder er hverken statlige eller regionale rammer og mål er tillagt særlig vekt, § 19-2 fjerde ledd. Eventuelle negative uttalelser fra berørte myndigheter bør tillegges avgjørende vekt («bør ikke dispensere», § 19-2 fjerde ledd).
3. Knuseanlegget må termineres da det ikke er i tråd med § 30-3 og øvrig regelverk. Opprinnelig behov og steinkvalitet tilsier at videre drift er uforsvarlig nær boliger, skoler, barnehager og sykehjem.
4. Eventuell tillatelse til videre drift – etter nødvendig planvedtak – kan kun gis dersom anlegget plasseres i lukket anlegg med effektive støv- og støyreducerende tiltak, minimum 400 meter fra boliger, skoler, barnehager og sykehjem. Kommunale målestasjoner må etableres. Øvrige masseanlegg utenfor lukket anlegg må avvikles. Kun deponering og håndtering av lokale masser fra Fornebu må tillates.

Signatur:

Frank Roland, styreleder

Fornebulandet vel

Kilder (utdrag)

Lov: plan- og bygningsloven §§ 1-1, 19-1 til 19-3.

Forarbeider: Ot.prp. nr. 32 (2007–2008) s. 139, 175, 228, 242–243; Prop. 169 L (2020–2021) s. 25, 41–42.

Sivilombudet:

- SOM-2023-5332 (Trondheim – dispensasjon fra eldre reguleringsplaner), avsn. (65)–(67), (90)–(93).
- SOM-2019-4292 (dispensasjon fra plankrav – riving/nybygg).
- SOM-2019-4817 (Kragerø – dispensasjoner), s. 6–11, 13.
- SOM-2019-4028 (Lindesnes – dispensasjoner), s. 7–10.
- SOM-2019-989 (Askøy – dispensasjoner), s. 7–11.
- SOM-2020-4737 (midlertidig dispensasjon – «kan»-skjønnnet).
- SOM-2022-1042 (presedenshensyn – betydning i § 19-2-vurderingen).

Departementale uttalelser/veiledning:

- KMD, tilbakemelding om midlertidige tiltak/dispensasjon (6.6.2014), sitert i TUDEP-2014-1269: § 19-2/§ 19-3 som snevre unntak; midlertidighet i seg selv er ikke nok; faren for omgåelse; krav om tidsbegrensning og tilbakeføring.

Rettspraksis:

- Rt. 2003 s. 764 (Bærums verk) – vilkårskompetansen (kan ikke brukes til å omgå materielle rammer).

Juridisk teori:

- Pedersen mfl., Plan- og bygningsrett (3. utg. 2018) s. 211 (adgangen til avslag selv om vilkår er oppfylt). • Innjord mfl., Plan- og bygningsloven med kommentarer, Plandelen (2. utg. 2020) s. 555 (drøftelse av rekkevidden av «kan»-skjønnnet), omtalt i SOM-2020-4737.

Vedlegg

- Noen artikler i Budstikka om saken